

IKERTÜKÖR

JÓ FOGÁS

◆ A megfoghatatlan dolgokat megfogni: ennél szebb kísértése nincs is az emberlétnek. Erről szól Babits Esti kérdése, amikor a szemlélő a Ríván összehabzsolja a világ szépségeit, és faggatózik, vajon mindez mire való... A legtöbb művész az emberi teljességet próbálja szövegbe fogni, a haiku-költő éppúgy, mint a szörnyeteg-regényt, az Ulyssset hőmpolygető Joyce. A teljes lét azonban kicsusszan a kézből, mint a hal, vagy mint a szappan. Vagy mint egy szappanos hal.

Múltkor a Fény utca környékén sikerült begyűjtenem néhány köznapit jelenetet, amelyek valahogy mind a teljesség ígézetéhez kapcsolódtak, e földi vágyunkhoz, amellyel „a mindenséget vágyjuk” egybefogni. Aki nem ír, annak is gyakran támad ilyen igénye: szemügyre venni mindazt, ami történik, valami magaslati pontról. Egy pasast láttam a pohár söre előtt ülni: ő az aranylő, buborékos folyadékkal teli hengerbe bámult úgy, mint valami égis érő Babel-toronyba vagy varázsgömbbe, amelyben látja a jövőt. A tolóajtón belépve két jól öltözött fiatalember mellé sodródtam, az egyik épp azt mondta: „ma este megcsinálom az egészet”. Fogalmam sem volt, miről beszél, de ezt a lendületet mind ismerjük: szorít a határidő, gyorsan nekiugrunk valaminek, és legyűzzük. Nemcsak egy részét, egy-egy szeletét, hanem az EGÉSZET! Mintha a világ keletkezéséről volna szó! A harmadik egy hölgy volt, aki ott ült az aurafotós pulnál, épp vetették ki elé a tarot-kártyát, ő meg kifogyhatatlanul mesélte a dolgait. Mikor a postáról visszajöttem, még mindig tartott a történet. Ja, én meg a postán feladtam MINDENT! Nemcsak ezt vagy azt a levelet, csekket, hanem bizony a nagy mindenséget. Egy ideig nyugtom lesz az adminisztrációtól...

Napjainkat elkapni, életünk foszlékony szövetét összemarkolni éppolyan hiú igyekezet, mint próbálni csapdába ejteni a fényt. A mikroszkópot felnyergelve vágatunk bele a végtelenül kicsibe, hátha ott megtaláljuk. Csillagásztávcsövünket kihegyezzük, beledöfjük a gigásziba, hátha kiszakad a nagy zsák, és elének ömlik az univerzum. Bármeddig mehetünk, a tér menekül előlünk, egyre jobban zsongorodik vagy tágul, már nem érzük fel ésszel.

Így van ez. Bármikor fülön csíphetjük, és mégsincs meg soha. Minden pillanatunk maga a teljesség, az abszolút pont, az összes esemény és az összes idősíks metszéspontja, ugyanakkor nem tudjuk lefagyasztani, megállítani ezt a dübörgő, zakatoló, áradó mindenséget. Meg hát mi lesz, ha egyszer mégis elcsípjük? Új időszámítás indul vagy csak a régi zárul le? Végleg megtaláltunk valamit? Vagy végleg elvesztettük? Miből is áll tulajdonképpen az életünk? Eszünk-iszunk-dolgozunk-ürítünk-eszünk-iszunk-dolgozunk-ürítünk... De hiszen ezt egy automata is meg tudná csinálni helyettünk! Muszáj időnként az eszményire vadászni, magasra mászva vagy mélybe ugrálva, csodás tájban vagy tengerfenéken, extrém élményben vagy kibírhatatlanul tökéletes harmóniában. Hogy ne csak vagyogassunk, hanem létezzünk is egy kicsit.

Egy-egy mai vers,
a szerző külföldi, hol nő, hol férfi.
Akik rápillantanak, költők maguk is,
egy férfi és egy nő.
Ugyanaz a szöveg kétféle
arcát mutatja kétfelé...

Szöveg - Lackfi János és Szabó T. Anna /
ÜZENETE ÉRKEZETT

NIRVÁNA

Ana Vanessa Guttierrez Semmi után

Többéves, állandó edzés
és tökéletes stratégiák szövegetése után
végül el tudtam fogni
a reggeli fényt, mely rézsút
hatol be a spalettán.

Öklömben érzem,
ahogy reménytelenül
igyekeznek a hamu-részecskék,
kivergődni onnan, kiszabadulni
kezem börtönéből.

Végre el tudtam csípni
az élet lényegét;
s ez összetör...

Nincs semmi tennivalóm.

Most hogy éljek tovább?

»»» DÉRI BALÁZS
fordítása

Kép - Profimedia - Red Dot

Kik vagyunk, miért vagyunk? Amióta ember az ember, erre keresi a választ. Épp most élem a kamasz gyerekeimmel újra, hogy milyen nehéz örök érvényű választ találni ezekre a hangzatos kérdésekre. A miertre a legtöbb nagy író is csak ilyesmiket tud kinyögni, mint hogy „Műveljük kertjeinket”, meg, hogy „Ember, küzd és bízva bízzál”, a nő pedig közben „glóriával átallépi” a pusztulást – vagyis a férfiaknak a munka a cél, a nőknek pedig az, hogy továbbvigyék az életet. Nem tudom, elég biztató kilátás-e ez egy serdülő gyereknek.

Az első kérdésre is választ ad az kötelező iskolai és vallásos irodalom, kenetteljesen közli, hogy porból vagyunk és porrá leszünk, akárhogy szülünk és akárhogy dolgozunk is, semmivé lesz a testünk, a lelkünk meg – ki tudja? Ettől is kiválóan felvidulnak a kamaszok; emlékszem, mennyire fájt nekem is, amikor először léptem ki a kisgyerekkor reflektálatlan édenéből, és rájöttem, hogy mindenki halandó. Amikor megértettem, hogy a halottakat földbe temetik, akkor még kínált valami vigaszt a sírokon nőző virág, a föld zsíros termékenysége, a körforgás ígérete, az örökélet illékony illúziója, de amikor a hamvasztásról is hallottam, a szélbe szórt, az elemekkel rögtön elkeveredő porról, akkor szinte a szemem előtt semmisült meg a test – a lélek pedig? A lélek még a testnél is illékonyabb, még a pornál is, hogy maradhatna hát egyben?

Ebben a spanyolból fordított versben mintha a teremtés paródiája zajlana titokban: a kézbe zárt pornak próbál valami értelmet adni a beszélő, egybe akarja terelni megint, ami végleg szétesett. Nem port: hamut tart a kezében, a forró és dobogó élet szétégett maradványait, de hiába akar újra porból teremteni, nem tud. A pornak mintha élete és akarata lenne, és ez az akarat egyedül azt mondja, sugallja, azt csiklandozza bele az eleven tenyérbe, hogy nem akar egybeállni újra soha többé. Hogy ez vajon szabadság-e, a régóta ígért mennyei fény, a boldog és vágytalan örök nirvána, vagy pedig a teljes reménytelenség, ami azt sugallja, hogy nemcsak, hogy nincs lélek, de nem is volt a test nélkül soha, azt az olvasónak kell eldöntenie. Ahogy azt is, hogy miért ez az élet lényege, és kicsoda beszél a versben, és vajon ő boldog-e vagy szomorú. Engem már az is vigasztal és örömmel tölt el, hogy a rövid, pengevillanásnyi szöveg megidézte a reggeli fény látványát, a pillanatot, amikor az anyag és az energia egy pillanatra találkozik és megmutatkozik a szemlélő előtt, a maga titokzatosságában és mulandóságában. Szép. Kell ennél több? Nekem ez elég. Én ezzel már tovább tudok élni. ◆

